

Institut alternativa

(ime i prezime fizičkog lica/naziv organa, organizacije ili udruženja koji dostavlja primjedbe, predloge i sugestije, kontakti)

Ministarstvo javne uprave

(naziv ministarstva kojem se dostavljaju primjedbe, predlozi i sugestije)

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE

O NACRTU NACIONALNOG AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE INICIJATIVE PARTNERSTVO ZA OTVORENU UPRAVU U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2018-2020

Prijedlog br. 1: *Napraviti i redovno ažurirati katalog usluga koje pružaju organi državne uprave, lokalne samouprave i organizacije koje vrše javna ovlašćenja*

Obrazloženje: Nepostojanje jedinstvenog kataloga upravnih usluga onemogućava građanima da se bolje upoznaju sa vrstama usluga koje su im dostupne. Dodatno, otežava procjenu modernizacije usluga, naročito u odnosu na dostupnost elektronskih servisa. Nedostaju početne vrijednosti u odnosu na koje bi se mogao izračunati procenat usluga koji je dostupan i elektronskim putem, s obzirom na to da uopšte ne znamo koje su to sve upravne usluge građanima na raspolaganju. Uvrštavanjem ove aktivnosti bi se zato pokazala otvorenost uprave ka potrebama građana, i olakšalo dobijanje osnovnih informacija o radu državne uprave, lokalne samouprave i organizacija koje vrše javna ovlašćenja.

Prijedlog br. 2: *Ministarstvo javne uprave u saradnji sa organizacijama civilnog društva treba da sprovodi redovni godišnji monitoring poštovanja smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-pristupačnosti.*

Obrazloženje: U 2017. godini, Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa Savezom slijepih Crne Gore donijelo Smjernice za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-pristupačnosti, kojima su inovirane ranije donešene smjernice iz 2016. godine u ovoj oblasti. Međutim, i dalje ne postoji sistematsko praćenje njihovog poštovanja. Samim tim, kako bi se omogućilo poštovanje standarda elektronske pristupačnosti u praksi, neophodno je da Ministarstvo javne uprave inicira i redovno sprovodi monitoring poštovanja smjernica za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-pristupačnosti.

Predlog br. 3: *Organi državne uprave, lokalna samouprave, organizacije koje vrše javna ovlaštenja, kao i preduzeća čiji je osnivač država ili opština, odnosno koja su u većinskom državnom ili opštinskom vlasništvu, treba proaktivno da objavljuju skalu zarada za sva pojedinačna zvanja/kategorije radnih mjesta na svojim internet stranicama.*

Obrazloženje: Organi vlasti, u smislu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, ne poštuju svi obavezu proaktivnog objavljivanja osnovnih informacija o zaposlenima. Ovaj Zakon je obavezao organe vlasti samo na podatke o zaradama javnih funkcionera, dok građani ostaju uskraćeni za pojednostavljene i sumarne informacije o kretanju zarada u javnom sektoru. SIGMA, zajednička inicijativa OECD i Evropske komisije, u svojim redovnim monitoring izvještajima, takođe često ukazuje da je nemoguće izvršiti kredibilnu analizu zarada u javnom sektoru, i poređenje sa zaradama u drugim sektorima, iz razloga što ne postoji sistematska obaveza informisanja o zaradama, niti pojednostavljen prikaz skale zarada (generalne) ili po kategorijama radnih mjesta i zvanjima.

Predlog br. 4: *Uprava za kadrove i nadležni sekretarijati lokalnih uprava treba proaktivno da objavljuje odluke o pokretanju popune radnog mjesta, izvještaje o sprovedenoj provjeri sposobnosti i odluka o izboru.*

Obrazloženje: U okviru regionalnog monitoringa reforme javne uprave sprovedenog u sklopu WeBER projekta (Western Balkans Enabling Project for Civil Society Monitoring of Public Administration Reform), Crna Gora je zajedno sa Srbijom najlošije rangirana zemlja u pogledu transparentnosti odluka o izboru državnih službenika i namještenika. Na drugoj strani, u Albaniji, Kosovu, Makedonija, Bosni i Hercegovini, dostupnost informacija od rang lista do konačnog izabranog službenika je znatno veća, pri čemu je u Makedoniji omogućena i zaštita ličnih podataka, time što se podaci izabranih službenika objavljuju u šifrovanom obliku.

U Crnoj Gori, prije raspisivanja oglasa je obavezno donošenje odluke o popuni radnog mjesta. Ova interna odluka nije javno dostupna što otežava praćenje postupaka zapošljavanja u javnoj upravi. To omogućava državnim i lokalnim organima i Upravi za kadrove nadmoć u eventualnim sporovima, koje pokreću kandidati za radna mjesta u državnoj i lokalnoj upravi, radi zaštite svojih prava. Kandidati ne mogu imati pravovremeni uvid u internu odluku organa, ukoliko ona nije proaktivno objavljena. Dakle, objavljivanjem svih informacija u vezi sa postupcima popune radnih mjesta, uz mogućnost zaštite ličnih podataka, uprava bi pokazala odlučniju namjeru da se bori protiv niskog povjerenja u integritet postupaka provjere sposobnosti i zapošljavanja u državnoj upravi. Prema [istraživanju rađenom za potrebe Instituta alternativa u 2018. godini](#), tek otprilike četvrtina građana smatra da su obrazovanje, sposobnosti i iskustvo kandidata presudni u postupcima zapošljavanja, dok čak njih 62%, odnosno 56% ključnu ulogu pripisuje prijateljskim i rodbinskim, odnosno političkim vezama.

Zaštita ličnih podataka ne može biti izgovor za odbijanje ovog predloga, imajući u vidu uporednu praksu i mogućnosti da svi kandidati ishode svojih prijava za posao prate u šifrovanom obliku.

Prijedlog br. 5: *Neophodno je da tokom 2019. godine Ministarstvo finansija u saradnji sa Zajednicom opština uradi obrazac lokalnih budžeta za građane, kako bi postepeno, do kraja 2020.*

godine, sve lokalne samouprave treba uvele praksu objavljivanja budžeta u formatu prilagođenom građanima.

Obrazloženje: Preduslov za suštinsku participaciju građana u odlučivanju o budžetu lokalnih samouprava predstavlja razumijevanje planiranih budžetskih prihoda i rashoda. Samim tim, prije raspisivanja javnih rasprava o lokalnim budžetima, čije je sprovođenje priopisano Zakonom o lokalnoj samoupravi, nacrti odluka o budžetu treba da budu dostupni u formi razumljivoj građanima. Takođe, usvojene odluke o budžetu treba da budu predstavljene u zasebnom formatu budžeta za građane.

Stanje lokalnih javnih finansija je zabrinjavaćuje, kao i transparentnost lokalnih budžeta, imajući u vidu da je nemoguće na svim internet stranicama lokalnih samouprava pronaći osnovne informacije o budžetu. Veća uključenost građana u budžetski ciklus i veća transparentnost je uvod u veću kontrolu javne potrošnje na lokalnom nivou, koja je prepoznata kao neophodna i od strane Vlade, i civilnog društva, ali i međunarodnih aktera. Predloženo uvođenje praksi objavljivanja budžeta za građane na lokalnom nivou bi zbog toga dalo značajan podstrijek građanskog participaciji. Komplementarno je obavezi izrade budžeta za građane na centralnom nivou, koja je potvrđena Zaključcima donijetim na [šestom sastanku Posebne radne grupe za reformu javne uprave](#), koju čine predstavnici Evropske komisije i Vlade Crne Gore.

Prijedlog br. 6: *Izmjenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, ukinuti poresku i poslovnu tajnu kao ograničenja pristupa informacijama*

Obrazloženje: Umjesto još jedne Analize važećeg Zakona o slobodnom pristupu informacijama (pored jedne planirane Strategijom za reformu javne uprave, i još jedne koja se sačinjava u okviru posebnog Twinning projekta), predlažemo da se, uzimajući u vidu nalaze civilnog društva i pravnu tekovinu Evropske unije, ukinu “poreska” i “poslovna tajna” kao osnov ograničenja pristupa informacijama.

Transparentnost javne potrošnje značajno je ugrožena posljednjim izmjenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, u maju 2017. godine, kojima je omogućeno da informacije od javnog značaja budu proglašene poslovnom ili poreskom tajnom, u skladu s posebnim zakonom. Naročito je problematično da su izmjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama iz 2017. godine utvrđene bez javne rasprave u ovom dijelu, pa je izostalo obrazloženje za uvođenje poreske tajne kao mogućeg osnova za ograničenje pristupa informacijama. Dodatno, Zakon nije propisao u kom roku je moguće ograničiti pristup informacijama po ovom osnovu, dok je za ostala ograničenja propisan rok trajanja. Ni Ministarstvo finansija ni Ministarstvo javne uprave, kao ključne nadležne institucije, nisu izvijestili u kojoj mjeri je poreska tajna uticala na sprovođenje reformi upravljanja javnim finansijama i javne uprave.

Institut alternativa se već suočio sa negativnim efektima ovih rješenja i odbijanjem pristupa informacijama uz obrazloženje da je riječ o poreskoj tajni. Uvid u kopije izvještaja o sprovođenju Plana Poreske uprave za upravljanje dugom i jačanjem mjera naplate za period 2017-2021. godine i informacije o ispunjavanju obaveza 16 opština iz ugovora o reprogramu poreskog duga odbijen je pod

izgovorom da je riječ o poreskim tajnama. Ovakvim tumačenjem se organi uprave, koji su prvenstveno u službi građana, izjednačavaju sa privatnim kompanijama, a javnost ostaje uskraćena za podatke koji su vrlo važni za procjenu njihove efikasnosti.

Drugim riječima, poreski dug opština i broj zaposlenih na lokalnom nivou su informacije za čijim objavljivanjem postoji izraženi javni interes, s obzirom na to da se radi o javnom novcu. Relevantni međunarodni propisi, kao što je Uredba Evropskog parlamenta 1049/2001 jasno naglašavaju da pristup dokumentima o poslovanju i poslovnom interesu pravnih ili fizičkih lica ne treba ograničiti onda kada postoji preovlađujući javni interes. Samim tim, smatramo da ne postoji osnov da prethodna ograničenja stoje u Zakonu o slobodnom pristupu informacijama; **dok god je tako, imaćemo upravu koja je zatvorena za suštinska pitanja o javnom novcu.**

6. 1. Preporuke za rješavanje ostalih problema u vezi sa praksom i Zakonom o slobodnom pristupu informacijama:

1) Tajnost podataka - budući da organi vlasti imaju neograničenu diskreciju u stavljanju oznaka tajno i da nisu predviđene efikasne procedure preispitivanja oznaka – izmjenama zakona, Agenciji treba dati pravo da odlučuje u meritumu i poništi oznaku tajnosti ako procjeni da je neopravdana i da ne ispunjava uslove iz zakona. Takođe treba propisati pravo organa sa čijeg je dokumenta “skinuta” oznaka, na dalju žalbu u sudskom postupku.

Budući da je Agencija specijalizovana za teme iz ove oblasti, te da raspolaže značajnim ljudskih i drugim resursima, treba rasteretiti Upravni sud odlučivanja o ovim predmetima u prvom stepenu i unaprijediti pristup informacijama koje su nezakonito označene tajnim.

2) Propisati da agencija odlučuje meritorno i donosi konačne odluke po žalbama u prvom stepenu jer je brisanje te obaveze dovelo do toga se postupci protiv organa vode neopravdano dugo vremena i da su faktični potpuno onemogućili pristup traženim informacijama.

Sadašnja praksa je da Agencija, uz veliko kašnjenje u odlučivanju, vraća organu nezakonitu odluku na ponovno odlučivanje koji opet donosi istu odluku. Budući da Agencija neažurno rješava žalbe, rješavanje druge žalbe može u praksi da bude i za godinu dana, iako je Agencija mogla meritorno da odluči prvog puta i konstatuje da se radi o informaciji od javnog interesa koja treba da bude javno dostupna. IA ima niz žalbi iz prethodnih godina koje Agencija nikada nije riješila, budući da je selektivna u postupanju i da mahom rješava žalbe na “ćutanje administracije” a gotovo nikada žalbe zbog nepravilno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

3) Propisati i precizirati proceduru testa štetnosti na način što će se predvidjeti priprema konkretnog akta u kojem će biti analiza i obrazloženje da je veći interes javnosti da zna ili postoji opasnost od objavljivanja dokumenta. Taj akt bi se onda dostavljalo Agenciji i/ili sudu kad se dovodi u pitanje opravdanost tajnosti. (Ovo obrazloženje treba da bude slično obrazloženju za rješenja o stavljanju oznake tajno propisano Zakonom o tajnosti podataka)

4) Odredbe ZUP-a koje se primjenjuju u postupku, da se inkorporiraju u Zakon o SPI da bi primjena bila ujednačena i da ne dovodi u zabunu organe uprave i službenike, što je sadašnja praksa.

5) Listu akata za proaktivan pristup proširiti (između ostalog propisati obavezu objavljivanja: neposrednih sporazuma (javne nabavke), informacije o dodijeljenim subvencijama, bespovratnim sredstvima ili donacijama, uključujući popis korisnika i visinu iznosa, te izvještaje o njihovoj realizaciji; spisak zakona, strategija i drugih akata koji će biti na javnoj raspravi u toj godini;

5.1. Budući da se pokazalo kao problem u praksi, zakonom takođe treba propisati obavezno, periodično, ažuriranje proaktivno objavljenih informacija.

6) Izmjenama zakona, propisati obavezu Agencije da proaktivno objavljuje zapisnike o inspekcijskom nadzoru organa vlasti u oblasti proaktivnog objavljivanja informacija, te da sačinjava i objavljuje poseban godišnji izvještaj o stanju u ovoj oblasti. Agencija takođe treba da sačinjava poseban izvještaj o sprovođenju prekršajne politike za odgovorna lica i institucije koje krše Zakon o SPI.

7) U praksi se javio problem da u slučajevima kada zbir različitih državnih aktera daje de facto vlasništvo države ili opštine nad javnim preduzećem, preduzeća tvrde da nisu obveznici Zakona o SPI. Stoga izmjenama zakona treba da se precizira procenat učešća države/opštine u vlasništvu preduzeća koji preduzeće čini obveznikom Zakona.

8) Zakonom redefinisati okončanje postupka - ne dostavom rješenja, nego dostavom podataka. IA je imao primjera da u slučaju kada se traže troškovi postupka u visokom iznosu, odustane od jednog dijela zahtjeva i traži samo dio informacija, da organ tvrdi da je pristup tim informacijama već odobren i da se ne može tražiti ponovo u roku od šest mjeseci, iako pristup nije faktički ostvaren.

9) Urediti preciznije izvještavanje organa vlasti o sprovođenju zakona prema Agenciji, propisivanje prekršajne odgovornosti i za nedostavljanje izvještaja i statističkih podataka kao i za dostavljanje netačnih podataka.

10) Rokove u zakonu propositi u kalendarskim danima, posebno rok za rješavanje zahtjeva i odlučivanje po žalbi koje treba da bude "što je ranije moguće a najkasnije u roku od 15 kalendarskih dana". U praksi, gotovo svi organi ili čekaju poslednji dan za rješavanje zahtjeva ili prekrše rok, što uz neažurno rješavanja žalbi i neažurno donošenje odluka u pokrenutim upravnim postupcima, skoro potpuno onemogućava pristup informacijama.

11) Iako je zakon propisao da ponosilac zahtjeva može izabrati način na koji će mu biti dostavljene informacije, većina organa vlasti odbija da dostavi tražene podatke u elektronskom obliku, čime se podnosiocu bespotrebno nameću troškovi kopiranja informacija. Stoga Vlada treba da uspostavi javnu politiku "transfera" sa tradicionalnog načina rada organa "u papirnom obliku" na "elektronski" i da podstakne organe vlasti na takvu praksu.

12) Nadovezujući se na prethodno, takođe treba propisati zakonom obavezu svih organa da uspostave internu elektronsku bazu svih dokumenata tog organa kako bi se službeniku za slobodan pristup informacijama mogao jednostavnije i brže da “pronađe” tražene informacije.

Prijedlog br. 7: *Izraditi javno dostupan registar obveznika Zakona o slobodnom pristupu informacijama*

Obrazloženje: U Crnoj Gori ne postoji baza podataka koja bi na jednom mjestu sadržala informacije o obveznicima primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama. U proteklom periodu, zbog različitog tumačenja člana 9 Zakona koji definiše obveznike, javnost se susrijetala sa odbijanjem dostavljanja informacija (najčešće od strane preduzeća) čiji su rezultati često bili dugi sudski sporovi, što je dodatno doprinijelo netransparentnosti i lošoj primjeni zakona.

U cilju bolje transparentnosti, efikasnosti i pretraživosti, u izradi registra obveznika Zakona o SPI treba otići i korak dalje, te izvršiti klasifikaciju obveznika (organi državne uprave i ministarstva; agencije; fondovi, preduzeća čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, lokalne samouprave, preduzeća čiji je osnivač ili većinski vlasnik lokalna samouprava) ali i na jednom mjestu obezbjediti i kontakt podatke o tom organu.

Stoga, predloženi registar obveznika Zakona o slobodnom pristupu informacijama treba biti javna, pouzdana i redovno ažurirana, sa sljedećim setom informacija:

- Naziv obveznika, adresu i sjedište
- Informacije o pravnom statusu i polje djelatnosti
- Link do internet prezentacije
- Kontakt adresu i broj telefona ovlašćenog službenika/ce za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacija

Bazu je preporučljivo izraditi na način da je moguće ”filtrirati” podatke, na način da građani jednim klikom mogu vidjeti sve obveznike koje su npr. javna preduzeća.

Sličnu bazu izradio je Povjerenik za informiranje Republike Hrvatske, kojoj je moguće pristupiti [ovdje](#).

Na ovaj način bio bi ostvaren visok nivo transparentnosti i preciznosti u primjeni Zakona u ovom dijelu, te bi se (1) sveli na minimum problemi i dileme o tome koje institucije su dužne da ovaj zakon primjenjuju, dok bi se istovremeno (2) građanima obezbijedili sve relevantni kontakt podaci za slobodan pristup informacijama na jednom mjestu.

Prijedlog br. 8: *Vlada Crne Gore, u okviru posebnog banera “budžetska rezerva”, treba da omogući pravovremeno objavljivanje svih odluka o dodjeli sredstava budžetskih rezervi.*

Obrazloženje: Sredstva budžetskih rezervi, prema zakonskom okviru, se koriste za finansiranje neplaniranih izdataka ili izdataka planiranih u nedovoljnom iznosu. Odluke o potrošnji ovih sredstava donos ili Vlada Crne Gore (u prethodnoj 2017. godini 88% sredstava je isplaćeno po odlukama Vlade) ili Vladina komisija za raspodjelu dijela sredstava rezervi (po čijim je odlukama u prošloj godini isplaćeno 12% ovih sredstava).

Iako se radi o značajnom ukupnom iznosu, koji na godišnjem nivou iznosi prosječno 20 miliona eura, informacije o raspodjeli budžetske rezerve su van domašaja javnosti. To se negativno odražava na transparentnost javnih finansija, ali i na cjelokupni sistem intergiteta.

Samo tokom prošle godine, Vlada je, između ostalog, isplatila skoro 2.5 miliona eura građanima za poboljšanje njihove materijalne situacije, po njihovim zahtjevima, prema podacima dostupnim u [Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2017. godinu](#). Dodatno je još više od milion eura isplaćeno građanima za liječenja i školovanje. Kako bi se osigurao jednak tretman svih građana u njihovim odnosima sa upravom, i poboljšao integritet odlučivanja o raspodjeli budžetske rezerve, objavljivanje ovih odluka je od velike važnosti. U suprotnom, sumnje u potencijalne političke i druge zloupotrebe ovih sredstava ostaju opravdane.

Prijedlog br. 9: *Objavljivati individualne godišnje izvještaje naručilaca o sprovedenim javnim nabavkama u elektronski čitljivom formatu, na internet stranici Uprave za javne nabavke, u okviru banera “Pojedinačni izvještaji obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama”*

Obrazloženje: Potrošnja za javne nabavke premašila je pola milijarde u 2017. godini. Informacije o tome kako se troši novac poreskih obveznika kroz procedure javnih nabavki nalaze se, primarno i najdetaljnije, u individualnim godišnjim izvještajima naručilaca, koje oni dostavljaju Upravi za javne nabavke. Od 2016. godine, Uprava za javne nabavke objavljuje ove izvještaje na svojoj internet stranici, ali u skeniranom PDF formatu, koji onemogućava pretragu, grupisanje i obradu podataka iz izvještaja. Imajući u vidu količinu izvještaja – preko 600 naručilaca na godišnjem nivou, sa jedne strane, te količinu novca koju organi vlasti troše na javne nabavke, sa druge, neophodno je objavljivanje ovih podataka u elektronski čitljivom formatu, što bi omogućilo bržu i efikasniju obradu ovih podataka, mapiranje zloupotreba javnog novca, vizuelizaciju o potrošnji za javne nabavke kako bi se ovaj važan dio javne potrošnje približio građanima i slično.

Prijedlog br. 10: *Objavljivanje godišnjih konsolidovanih izvještaja o javnim nabavkama koje priprema Uprava za javne nabavke u otvorenom, mašinski čitljivom i pretraživom formatu*

Obrazloženje: Imajući u vidu da je ovo jedini izvještaj koji tretira javne nabavke horizontalno, na nivou svih naručioca, kao i njegov obim i sadržaj, te veliki broj tabelarnih statističkih prikaza o procedurama javnih nabavki, potrebno je da on bude lako pretraživ i takav da se iz njega mogu izuzeti određene kategorije podataka koje bi se dalje mogle koristiti u svrhe obrade podataka, vizuelizacija za građane, istraživanja i slično.

Prijedlog br. 11: *Propisati obavezu da podaci iz Registra javno privatnog partnerstva, Registra ugovora javnog privatnog partnerstva, kao i Registra koncesija, koje predviđaju aktuelni Nacrt Zakona o javno privatnom partnerstvu i Nacrt Zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama budu javno dostupni u mašinski čitljivom formatu.*

Obrazloženje: Imajući u vidu veliku vrijednost ugovora javno-privatnih partnerstava i koncesija, te uticaj ovih projekata na crnogorski budžet, potrebno je da podaci o ovakvim poslovnim aranžmanima države budu dostupni građanima i zainteresovanoj javnosti. Nacrt Zakona o JPP predviđa uspostavljanje dva nova registra koji će sadržati podatke o javno-privatnim partnerstvima. Osim što je neophodno da informacije iz ovih registara budu javno dostupne, što predviđa Zakon o JPP i što je posebno navedeno u Izvještaju sa javne rasprave o Nacrtu Zakona o JPP, potrebno je da ovi podaci budu mašinski čitljivi kako bi se lako mogli pretraživati, grupisati i obrađivati.

Prijedlog broj 12: *Direkcija za zaštitu tajnih podataka da sačini izvještaj o sprovođenju Zakona o tajnosti podataka u poslednjih 3 godine koji će da obuhvati analizu sprovođenja svih odredbi a posebno sledeće informacije:*

- Kreirati spisak podataka kojima je istekla tajnost u zakonski propisanom roku, (sa kratkim opisom),
- spisak državnih organa koji su formirali komisiju za peridiodično preispitivanje tajnosti podataka sa brojem podataka čija je tajnost razmotrena,
- broj podataka kojima je u svakoj od komisija smanjen stepen tajnosti,
- spisak podataka (informacija, dokumenta sa kratkim opisom), sa kojih je uklonjena oznaka tajnosti,
- podatke o sprovođenju kaznenih odredbi, posebno spisak pravnih lica kažnjenih po osnovu svake tačke člana 82 (pojedinačno)

Obrazloženje: Potrebno je unaprijediti sprovođenje Zakona o tajnosti podataka na način što će se učiniti vidljivijom primjena odredbi koje se tiču obaveze preispitivanja oznaka tajnosti a organi podsjetiti na obavezu uspostavljanja komisije za uklanjanje oznaka za čijim je trajanjem prestala potreba. Ovim bi se značajno unaprijedio pristup informacijama a uprava učinila otvorenijom i transparentnijom.

Prijedlog broj 13: *Formirati radnu grupu koju će činiti predstavnici Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova, Državnog tužilaštva, Vrhovnog suda, a koju će voditi Ministarstva pravde, koja će pripremiti analizu stanja i razlika u statističkom izvještavanju ova tri organa, i predložiti mjere za postepeno ujednačavanje statistike, sa rokovima za realizaciju zaključaka i preporuka*

Obrazloženje: Neophodno je unaprijediti statistiku za krivično pravosuđe kako bi se rad organa u ovoj oblasti. Naime, Policija statistički izvještava o krivičnim djelima, Državno tužilaštvo o licima protiv kojih je pokrenut postupak za konkretna krivična djela, dok sudovi izvještavaju o predmetima (koji mogu obuhvatati i više lica i više krivičnih djela). Iako je jasno da se zbog takvog izvještavanja ne može uraditi kvalitativna procjena rada ovih organa, posebno da se ne može vidjeti šta je od onoga što je „krenulo” iz policije „stiglo” do pravosnažnosti, ne postoji interesovanje da se uloži napor da se izvještavanje unaprijedi i standardizuje.

Iako Vlada koordinira izvještavanje svih organa koji vode različite statističke podatke, ona ništa nije preduzela u vezi s ovim problemima. Da je prevazilaženje ovih razlika moguće, primjer je Tripartitna komisija, koja je funkcionisala 2007–2012 i koja je usaglašavala statistike tri organa za krivična djela korupcije i organizovanog kriminala. Stoga, Ministarstvo pravde, kao resorno ministarstvo za pravosuđe, treba da uloži napor da se unaprijede i usklade statistike ovih organa.

Prijedlog broj 14: *Unaprijediti transparentnost kreiranja javnih politika u Vladi na način što će se ključna dokumenta na kojima se zasnivaju akti koje Vlada usvaja i/ili podnosi Skupštini proaktivno objavljivati. Konkretno, neophodno je objaviti mišljenja eksperata Evropske komisije na sve nacрте crnogorskih zakona i dostaviti ih Skupštini uz predloge zakona; te objaviti sve izvještaje TAIEX eksperata, izvještaje pripremljene u okviru Twinning projekata i Peer review misija.*

Obrazloženje: Na osnovu komentara i mišljenja Evropske komisije, TAIEX i drugih eksperata, te peer review izvještaja, donose se brojne odluke vezane za kreiranje javnih politika u Crnoj Gori u i njihova netransparentnost onemogućava zainteresovane strane da učestvuju u ovim procesima na ravnopravnoj osnovi. Stoga ih treba učiniti javno dostupni za sve građane, a posebno za poslanike koji razmatraju Vladine predloge zakona i drugih akata.

Prijedlog broj 15: *Unaprijediti transparentnost rada Vlad na način što će se obezbijediti periodičan live stream prenos sjednica Vlade na portalu Vlade; objavljivati zapisnike i transkripte sa sjednica, ili bar djelove zapisnika koji se odnose na stručne rasprave i odlučivanje o sistemskim rješenjima*

Obrazloženje: Za razliku od Skupštine, čije je donošenje odluka u značajnoj mjeri transparentno i gdje građani mogu čuti koji su razlozi opredijelili poslanike da podrže ili ne podrže određena rješenja, u Vladi je donošenje odluka u najvećoj mjeri diskreciono a o odlukama se građani informišu tek nakon što su odluke donesene i konačne. Zato rasprave i arugmentaciju koja je dovela do donesenih odluka treba učiniti transparentnijom putem direktnog snimka, objavljivanja transkripata i zapisnika sa sjednica.

Tim IA

Potpis podnosioca primjedbi, predloga i sugestija